

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:337

av **Christina Örnebjär (L)**

Ratificera tredje tilläggsprotokollet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underteckna och ratificera det tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen om en internationell klagomekanism för barn och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en nationell klagoinstans för barn där de själva kan utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Arbetet med barns rättigheter har kommit långt i Sverige jämfört med i många andra länder. Sverige ratificerade barnkonventionen som ett av de första länderna redan 1990 och är än i dag en förebild och företrädare för barns rättigheter internationellt. Förslaget om att Sverige ska göra barnkonventionen till lag har glädjande nog ett ganska brett stöd i riksdagen. Tyvärr har dock Sverige ännu inte ratificerat det tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen som ger barn klagorätt till FN:s barnrättskommitté.

I december 2011 antog FN ett tredje fakultativt protokoll till barnkonventionen om en klagomekanism för barn. Tilläggsprotokollet gör det möjligt för barn och deras ombud att föra fram klagomål till FN:s barnrättskommitté mot enskilda stater som inte fullt ut uppfyller kraven i barnkonventionen och dess tilläggsprotokoll. Protokollet trädde i kraft i april 2014 men enbart för de stater som ratificerat det. Protokollet har idag ratificerats av 28 stater och 50 länder har undertecknat.

Vi är många gånger stolta över att barn har det så bra i Sverige och det ofta med rätta. Men många barn diskrimineras i Sverige. Ofta handlar det om barn som är i särskilt utsatta situationer. Barn med en funktionsnedsättning, barn i ekonomiskt utsatta familjer, asylsökande barn, barn placerade i samhällets vård. Barns rättigheter kränks varje dag i Sverige och barns kunskaper kring sina rättigheter är ofta låga. Värre är att kunskaperna om barns rättigheter ofta är låga även bland de vuxna runt barnet. Det är vi vuxna som bär ansvaret för att säkerställa så att det finns målgruppsanpassad och

tillgänglig information, dels om barnets rättigheter, dels kring den situation barnet befinner sig i. Barn har rätt att komma till tals i frågor som rör dem och åsikterna ska beaktas i relation till barnets ålder och mognad. Rätten till detta finns inskriven i barnkonventionen vilket innebär att de stater som skrivit under också ska se till så barnen de facto har en möjlighet att utnyttja sina rättigheter. Det kan handla om rätten att få komma till tals i frågor som rör barnet som person, till exempel umgänge, vårdnad och boende eller rätten att få veta vad som ska hända och varför.

De länder som på olika sätt förbundit sig att följa barnkonventionen har också ett ansvar för att det finns en instans dit barn kan vända sig när deras rättigheter har kränkts. Att få sin sak prövad av en oberoende och opartisk instans är en grundläggande rättighet som också gäller barn. Idag saknas en sådan instans och barns möjligheter till upprättelse är mycket begränsade. Barnombudsmannen är den enda ombudsmannen som inte har mandat att ta emot enskilda klagomål från sin målgrupp. I de fall barnen ges möjlighet att klaga måste dessutom vårdnadshavaren ofta ge sitt samtycke vilket självklart försvårar, inte minst om det är vårdnadshavaren som kränker barnets rättigheter.

Sverige har ratificerat övriga tilläggsprotokoll kring barn i väpnade konflikter och om åtgärder mot handel med barn, barnpornografi och barnprostitution. Att ratificera det tredje protokollet och få ett faktiskt erkännande från Sverige kring betydelsen av barns rätt till en egen klagomekanism skulle därmed inte bara stärka rättigheter för barn i Sverige utan också för barn internationellt. Att få möjlighet att överklaga är ett viktigt genombrott för arbetet med att stärka barns rättigheter och att erkänna barn som rättssubjekt och bärare av sina egna rättigheter.

Regeringen bör därför som ett led i att stärka sitt barnrättsarbete tillsätta en utredning kring innebörden och konsekvenserna av att ratificera det tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen för nationell lagstiftning och under tiden omedelbart underteckna protokollet och därmed tillkännage sin avsiktsförklaring.

Christina Örnebjär (L)